

BİZİM YUNUS

Yunus Emre

T.C. AKSARAY VALİLİĞİ
İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ

T.C. AKSARAY VALİLİĞİ
İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ

BİZİM YUNUS

Yunus Emre

YAYIN KURULU BAŞKANI

Mustafa DOĞAN
İL Kültür ve Turizm Müdür V.

HAZIRLAYAN

Ömer OK
ARGE Birim Sorumlusu

REDAKSİYON

İlban SİNGİN

GRAFİK TASARIM

Gültekin ÖZBEK

OSMANLICA TRANSKRİPSİYON

Arşiv Uzmanı Orhan ÖZDİL

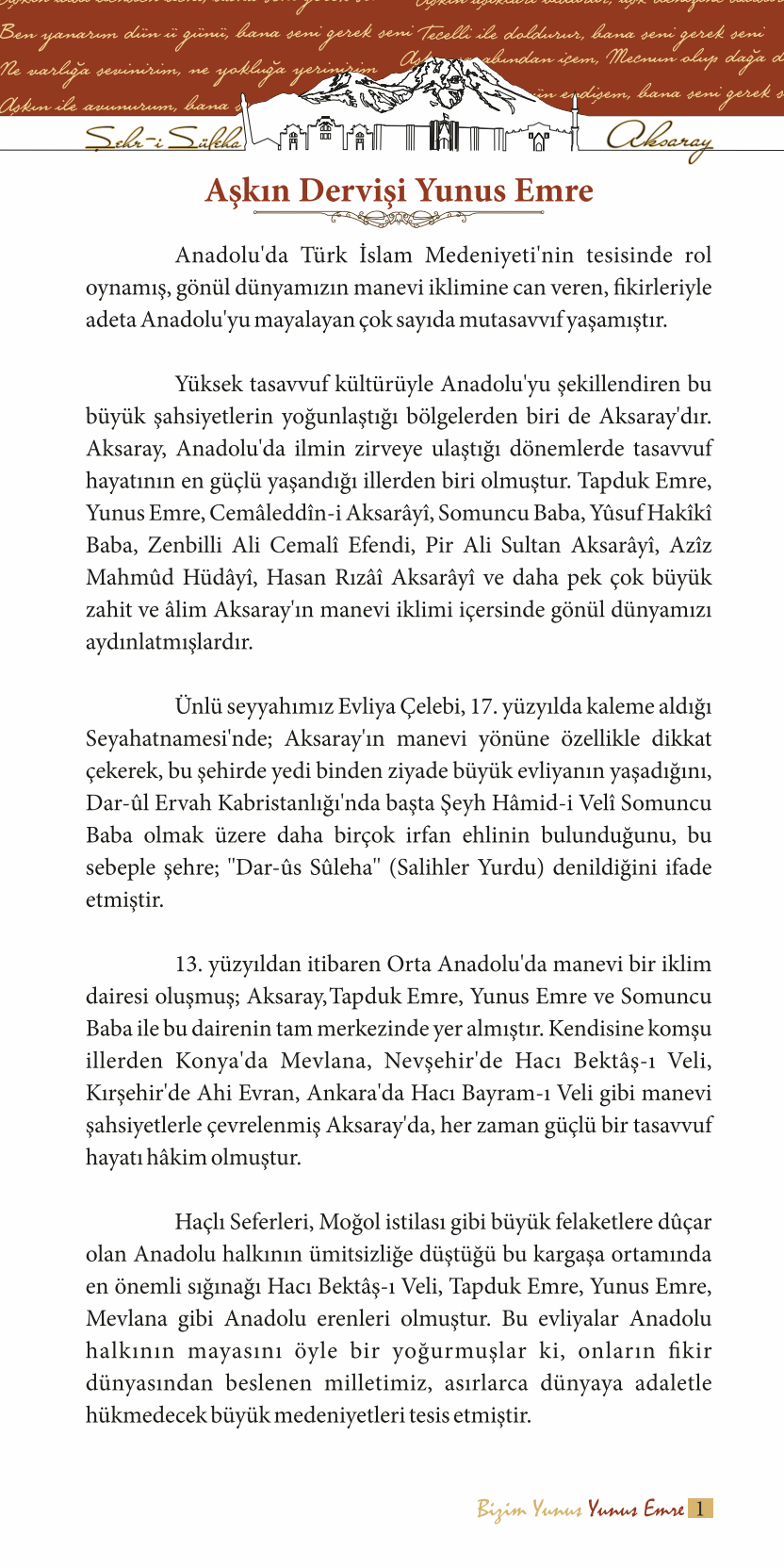
KAYNAK KİŞİ

Yrd. Doç. Dr. Doğan KAYA

*Bu broşür Aksaray Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nce hazırlanmış,
Aksaray İl Özel İdaresi'nin katkıları ile bastırılmıştır.*

AKSARAY 2019

Aşkın Dervîşi Yunus Emre

Anadolu'da Türk İslam Medeniyeti'nin tesisinde rol oynamış, gönül dünyamızın manevi iklimine can veren, fikirleriyle adeta Anadolu'yu mayalayan çok sayıda mutasavvıf yaşamıştır.

Yüksek tasavvuf kültürüyle Anadolu'yu şekillendiren bu büyük şahsiyetlerin yoğunlaştığı bölgelerden biri de Aksaray'dır. Aksaray, Anadolu'da ilmin zirveye ulaştığı dönemlerde tasavvuf hayatının en güçlü yaşandığı illerden biri olmuştur. Tapduk Emre, Yunus Emre, Cemâleddîn-i Aksarâyî, Somuncu Baba, Yûsuf Hakîkî Baba, Zenbilli Ali Cemalî Efendi, Pir Ali Sultan Aksarâyî, Aziz Mahmûd Hüdâyî, Hasan Rızâî Aksarâyî ve daha pek çok büyük zahit ve âlim Aksaray'ın manevi iklimi içerisinde gönül dünyamızı aydınlatmışlardır.

Ünlü seyyahımız Evliya Çelebi, 17. yüzyılda kaleme aldığı Seyahatnamesi'nde; Aksaray'ın manevi yönüne özellikle dikkat çekerek, bu şehirde yedi binden ziyade büyük evliyanın yaşadığını, Dar-ül Ervah Kabristanlığı'nda başta Şeyh Hâmid-i Veli Somuncu Baba olmak üzere daha birçok irfan ehlinin bulunduğunu, bu sebeple şehre; "Dar-ûs Sûleha" (Salihler Yurdu) denildiğini ifade etmiştir.

13. yüzyıldan itibaren Orta Anadolu'da manevi bir iklim dairesi oluşmuş; Aksaray, Tapduk Emre, Yunus Emre ve Somuncu Baba ile bu dairenin tam merkezinde yer almıştır. Kendisine komşu illerden Konya'da Mevlana, Nevşehir'de Hacı Bektâş-ı Veli, Kırşehir'de Ahi Evran, Ankara'da Hacı Bayram-ı Veli gibi manevi şahsiyetlerle çevrelenmiş Aksaray'da, her zaman güçlü bir tasavvuf hayatı hâkim olmuştur.

Haçlı Seferleri, Moğol istilası gibi büyük felaketlere düçar olan Anadolu halkının ümitsizliğe düştüğü bu kargaşa ortamında en önemli sığınağı Hacı Bektâş-ı Veli, Tapduk Emre, Yunus Emre, Mevlana gibi Anadolu erenleri olmuştur. Bu evliyalar Anadolu halkının mayasını öyle bir yoğurmuşlar ki, onların fikir dünyasından beslenen milletimiz, asırlarca dünyaya adaletle hükmedecek büyük medeniyetleri tesis etmiştir.

M d rl g m zce yayına hazırlanan bu çalışmada; gönül dünyamızı zenginleştiren, Türk-İslam Dünyası'nın yetiştirdiği en büyük mutasavvıflardan biri olan Yunus Emre konusu ele alınmıştır. Hayatı, kişiliği, memleketi, şiirleri ve onunla ilgili daha pek çok hususta ciddi sayıda eser kaleme alınmıştır. Ancak ilahi aşta yüksek mertebelere ulaşmış pek çok zahitte olduğu gibi, Yunus Emre'ye dair de bilinmeyen hususlar söz konusudur.

“ Bir garip ölmüş diyeler,
   günden sonra duyalar,
 Soğuk su ile yuyalar,
 şöyle garip bencileyin. ”

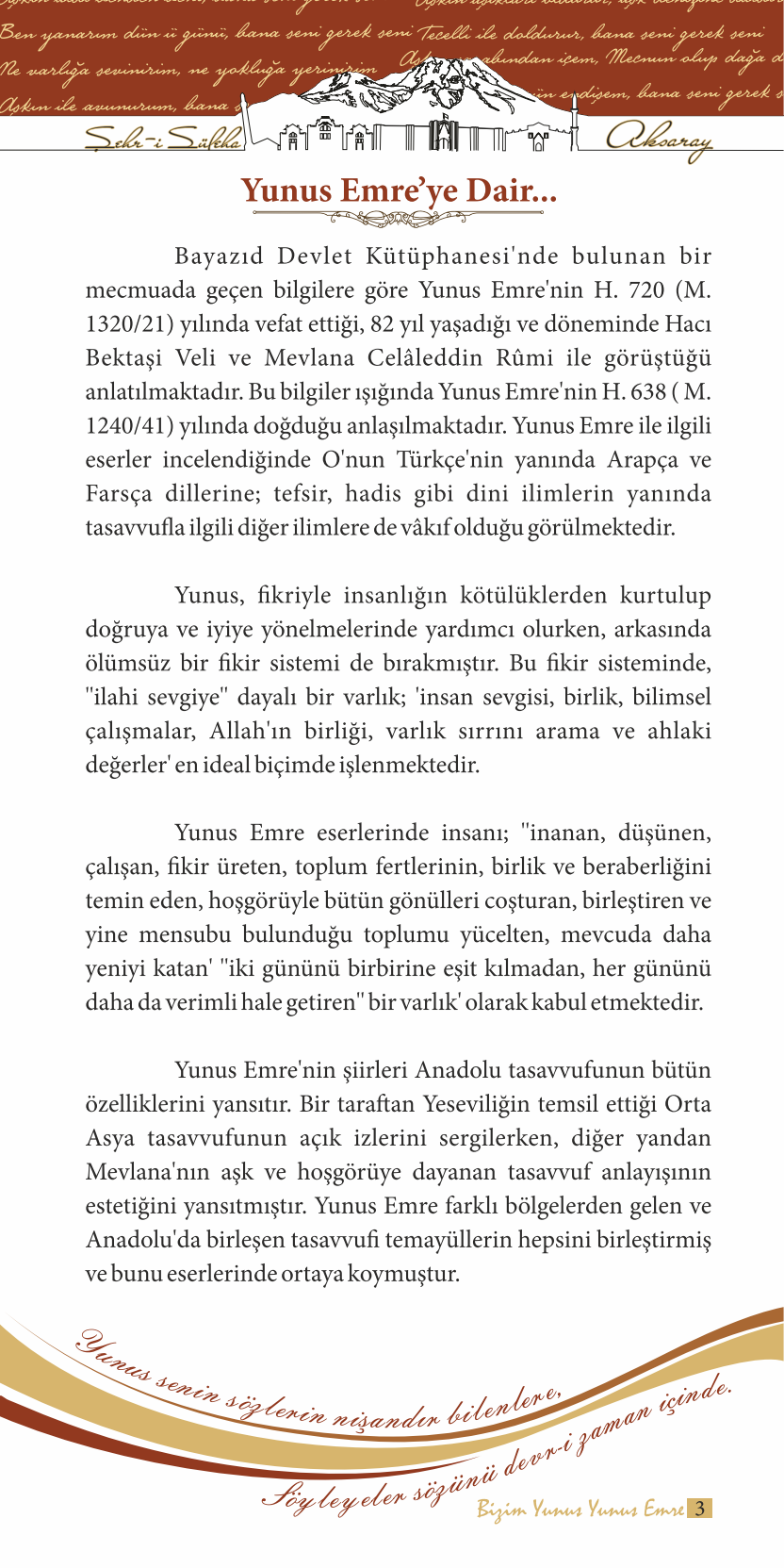
mırsalarında olduğu gibi Yunus ve daha niceleri m tevez  bir yaşamı tercih etmişlerdir.

Yunus Emre fikirleri ve şiirleri ile g n llerde taht kurmuş, milletimize ve tüm insanlığa m l olmuştur. Artık O, bizim Yunus olmaktan çıkmış tüm insanlığın Yunus'u olmuştur. Bugün Anadolu'da birçok noktada makamı bulunan Yunus'un hakikatte mek nı, O'nu gerçek manada anlayanların gönüllerinde gizlidir.

Bununla beraber Anadolu'da Yunus'un yaşadığı coğrafya ve medfun bulunduğu mek nla ilgili bir takım mülahazalar söz konusu olmuş, Yunus'un ismi muhtelif şehirlerimizle anılmıştır. Ancak bu mülahazaların bir çoğu Yunus'un yaşadığı coğrafya ile ilgili doyurucu ve mantıklı sonuçları ortaya koyamamıştır. Ortaya konulan bu çalışma ile Yunus'un Orta Anadolu'da özellikle Aksaray ve çevresinde yaşadığına dair önemli izahlar getirilmiş, bu iddialar bilimsel veriler işığında, mantıksal çerçevede ele alınmıştır.

Sonuçta, yukarıda ifade edildiği üzere Yunus Emre yine hepimizin Yunusudur. Ancak Yunus'a dair illa ki coğrafik bir mek n belirtilecek ise; bu mek n evliyalar diyarı Aksaray'dır.

İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Yunus Emre'ye Dair...

Bayazıd Devlet Kütüphanesi'nde bulunan bir mecmuada geçen bilgilere göre Yunus Emre'nin H. 720 (M. 1320/21) yılında vefat ettiği, 82 yıl yaşadığı ve döneminde Hacı Bektaşî Veli ve Mevlana Celâleddin Rûmi ile görüştüğü anlatılmaktadır. Bu bilgiler ışığında Yunus Emre'nin H. 638 (M. 1240/41) yılında doğduğu anlaşılmaktadır. Yunus Emre ile ilgili eserler incelendiğinde O'nun Türkçe'nin yanında Arapça ve Farsça dillerine; tefsir, hadis gibi dini ilimlerin yanında tasavvufî ile ilgili diğer ilimlere de vâkıf olduğu görülmektedir.

Yunus, fikriyle insanlığın kötülüklerden kurtulup doğruya ve iyiye yönelmelerinde yardımcı olurken, arkasında ölümsüz bir fikir sistemi de bırakmıştır. Bu fikir sisteminde, "ilahi sevgiye" dayalı bir varlık; 'insan sevgisi, birlik, bilimsel çalışmalar, Allah'ın birliği, varlık sırrını arama ve ahlaki değerler' en ideal biçimde işlenmektedir.

Yunus Emre eserlerinde insanı; "inanan, düşünen, çalışan, fikir üreten, toplum fertlerinin, birlik ve beraberliğini temin eden, hoşgörüyü bütün gönülleri coşturan, birleştiren ve yine mensubu bulunduğu toplumu yücelten, mevcuda daha yeniyi katan" "iki gününü birbirine eşit kılmadan, her gününü daha da verimli hale getiren" bir varlık' olarak kabul etmektedir.

Yunus Emre'nin şiirleri Anadolu tasavvufunun bütün özelliklerini yansıtır. Bir taraftan Yeseviliğin temsil ettiği Orta Asya tasavvufunun açık izlerini sergilerken, diğer yandan Mevlana'nın aşk ve hoşgörüyü dayanan tasavvuf anlayışının estetiğini yansıtmıştır. Yunus Emre farklı bölgelerden gelen ve Anadolu'da birleşen tasavvufî temayüllerin hepsini birleştirmiş ve bunu eserlerinde ortaya koymuştur.

*Yunus senin sözlerin nişander bilenerer,
Sözleyeler sözünü devri zaman içinde.
Bizim Yunus Yunus Emre* **3**

Yunus Emre'yi halkın büyük kültür geleneğinden alıp, bilim dünyasına aktaran Fuat Köprülü olmuştur. Köprülü'n n 1918 yılında yayınlanan kitabı (Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar) Yunus için yapılmış ilk bilimsel çalışmadır. Hangi dünya görüşünden, hangi toplum katından olursa olsun, insanlık Yunus'un şiirinde kendinden bir nakış ve inanç unsuru bulmuştur. Böylece eşitli Yunus yorumları ortaya çıkmış, O, dar zümrelerin, mezheplerin, dinlerin ve ulus birimlerinin üstüne çıkararak bütün insanların ve bütün zamanların dilinden konuşan bir rehber olmuştur.

Yunus'taki aşk anlayışı, sadece sevenle sevileni kucaklayan bir felsefe değil, tüm mahlukatın yaratıcısına duyulan derin bir saygıdan ibarettir. O'nun şiirleri bir Selçuklu halısının göbeğine nakşedilmiş desenler gibi gönül dünyamızın derinliklerine kadar işlemektedir. Yunus'taki tevazu, insan sevgisi, yoksullara yakınlık, hoşgörü gibi ahlaki tavırlar ilahi menşeli bir kavrayışın sonucudur. Bu o kadar açıktır ki, Yunus, dervış adını verdiği aşık kişiye anlatırken, bize nefsenden arınmış k mil bir insanın portresini çiziyor. Dervış; "Kalbi temiz olacak, halka yukardan bakmayacak, fodulluk edip bilgiçlik taslamayacak, emeği ile geçinecek, fazla doyup tıkanmayacak, gözü her dem açık olacak, gönülsüz olacak, bölücü değil barıştırıcı olacak, içinde gücünde tutumlu, derli toplu olacak."

Allah'a kulluk etmenin asıl amacı, O'na doğduğu gibi tertemiz ulaşmaktır. Bu da gönülleri kırmamakla, onları onarmakla mümkün olabilir. İnsana gösterilen saygı ve sevgi bir bakıma Allah'a gösterilmiş demektir.

“Nazar eyle itiri,
Bazar eyle götürü,
Yaradılanı hoş g r,
Yaradandan ötürü”

mısraları, bu konudaki düşüncelerini, ne de güzel ifade etmektedir.

Bütün evrenin Allah isimlerinin manaları olduğunu anlayan bir mutasavvıf için, cana yönelerek Allah'ı kendi içinde bulmak, en doğru yoldur. Yunus,

“İstedığımı buldum eşkere can içinde
Taşra isteyen kendi, kendi nihân içinde.”

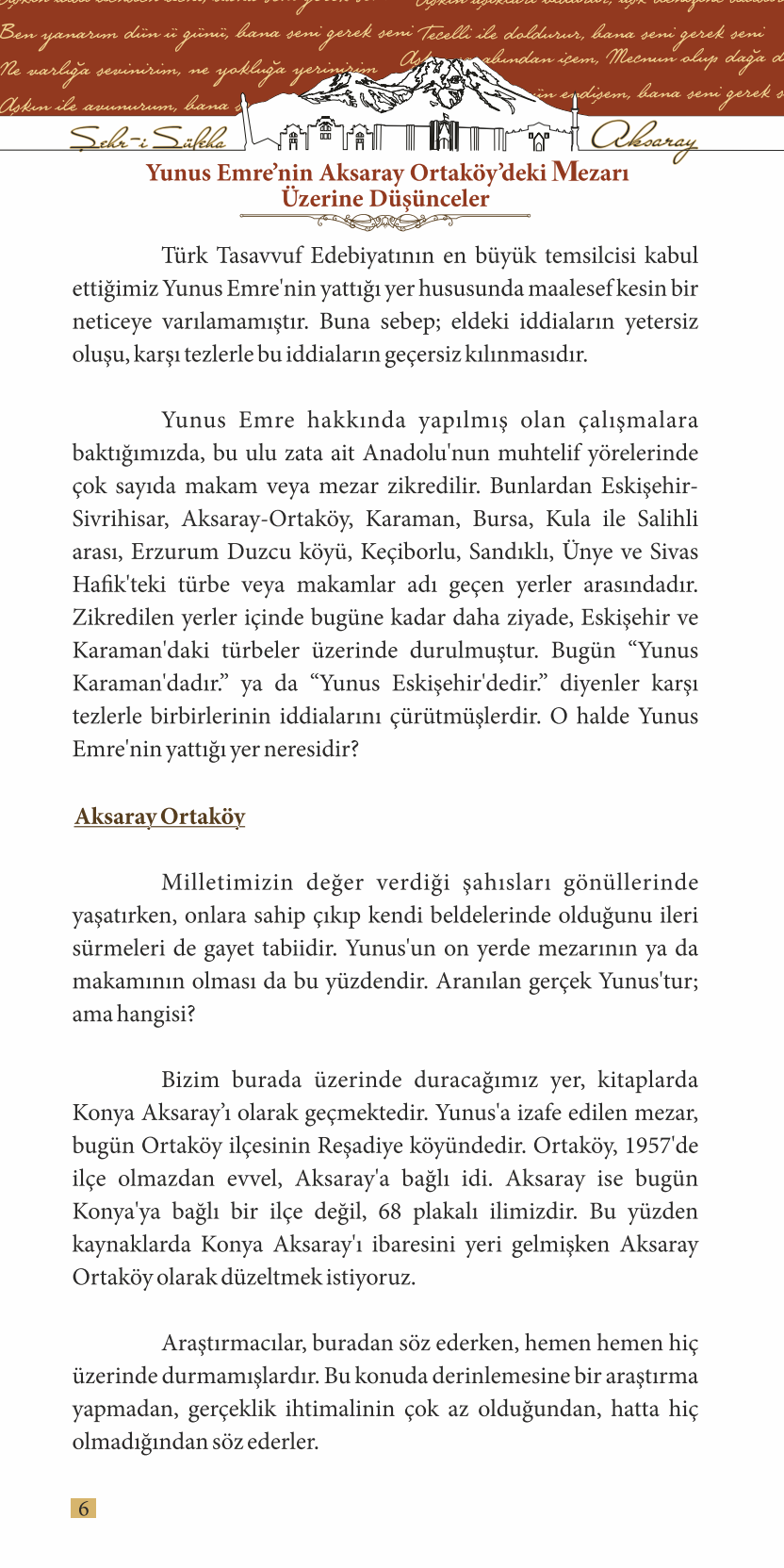
diye başlayan şiirinde, özümüzde Allah'ın bulunduğunu şöyle ifade ediyor:

“Baştan ayağa değin Hakk'tır ki seni tutmuş,
Hakk'tan ayrı ne vardır, kalma gümân içinde.

Girdim gönül şehrine, daldım onun bahrına,
Aşk ile gider iken iz buldum cân içinde.”

Yunus'un asıl dehası, Türkçe'yi sanatkârane bir üslûpla kullanmasında aranmalıdır. O, âdeta Türkçe tasavvuf ve ıstılah dilinin kurucusudur. Türkçe, Yunus'un kalemiyle estetikleşmiş, ebedileşmiş ve canlanıp yayılmıştır. Bugün O'nun fikir ve şiirleri tüm dünyaya yayılmış, sevgi kavramı Yunus'la ifade edilmeye başlanmıştır.

Yunus Emre'nin Aksaray Ortaköy'deki Mezarı Üzerine Düşünceler

Türk Tasavvuf Edebiyatının en büyük temsilcisi kabul ettiğimiz Yunus Emre'nin yattığı yer hususunda maalesef kesin bir neticeye varılamamıştır. Buna sebep; eldeki iddiaların yetersiz oluşu, karşı tezlerle bu iddiaların geçersiz kılınmasıdır.

Yunus Emre hakkında yapılmış olan çalışmalara baktığımızda, bu ulu zata ait Anadolu'nun muhtelif yörelerinde çok sayıda makam veya mezar zikredilir. Bunlardan Eskişehir-Sivrihisar, Aksaray-Ortaköy, Karaman, Bursa, Kula ile Salihli arası, Erzurum Duzcu köyü, Keçiborlu, Sandıklı, Ünye ve Sivas Hafik'teki türbe veya makamlar adı geçen yerler arasındadır. Zikredilen yerler içinde bugüne kadar daha ziyade, Eskişehir ve Karaman'daki türbeler üzerinde durulmuştur. Bugün "Yunus Karaman'dadır." ya da "Yunus Eskişehir'dedir." diyenler karşı tezlerle birbirlerinin iddialarını çürütmüşlerdir. O halde Yunus Emre'nin yattığı yer neresidir?

Aksaray Ortaköy

Milletimizin değer verdiği şahısları gönüllerinde yaşatırken, onlara sahip çıkıp kendi beldelerinde olduğunu ileri sürmeleri de gayet tabiidir. Yunus'un on yerde mezarının ya da makamının olması da bu yüzdendir. Aranılan gerçek Yunus'tur; ama hangisi?

Bizim burada üzerinde duracağımız yer, kitaplarda Konya Aksaray'ı olarak geçmektedir. Yunus'a izafe edilen mezar, bugün Ortaköy ilçesinin Reşadiye köyündedir. Ortaköy, 1957'de ilçe olmazdan evvel, Aksaray'a bağlı idi. Aksaray ise bugün Konya'ya bağlı bir ilçe değil, 68 plakalı ilimizdir. Bu yüzden kaynaklarda Konya Aksaray'ı ibaresini yeri gelmişken Aksaray Ortaköy olarak düzeltmek istiyoruz.

Araştırmacılar, buradan söz ederken, hemen hemen hiç üzerinde durmamışlardır. Bu konuda derinlemesine bir araştırma yapmadan, gerçeklik ihtimalinin çok az olduğundan, hatta hiç olmadığından söz ederler.

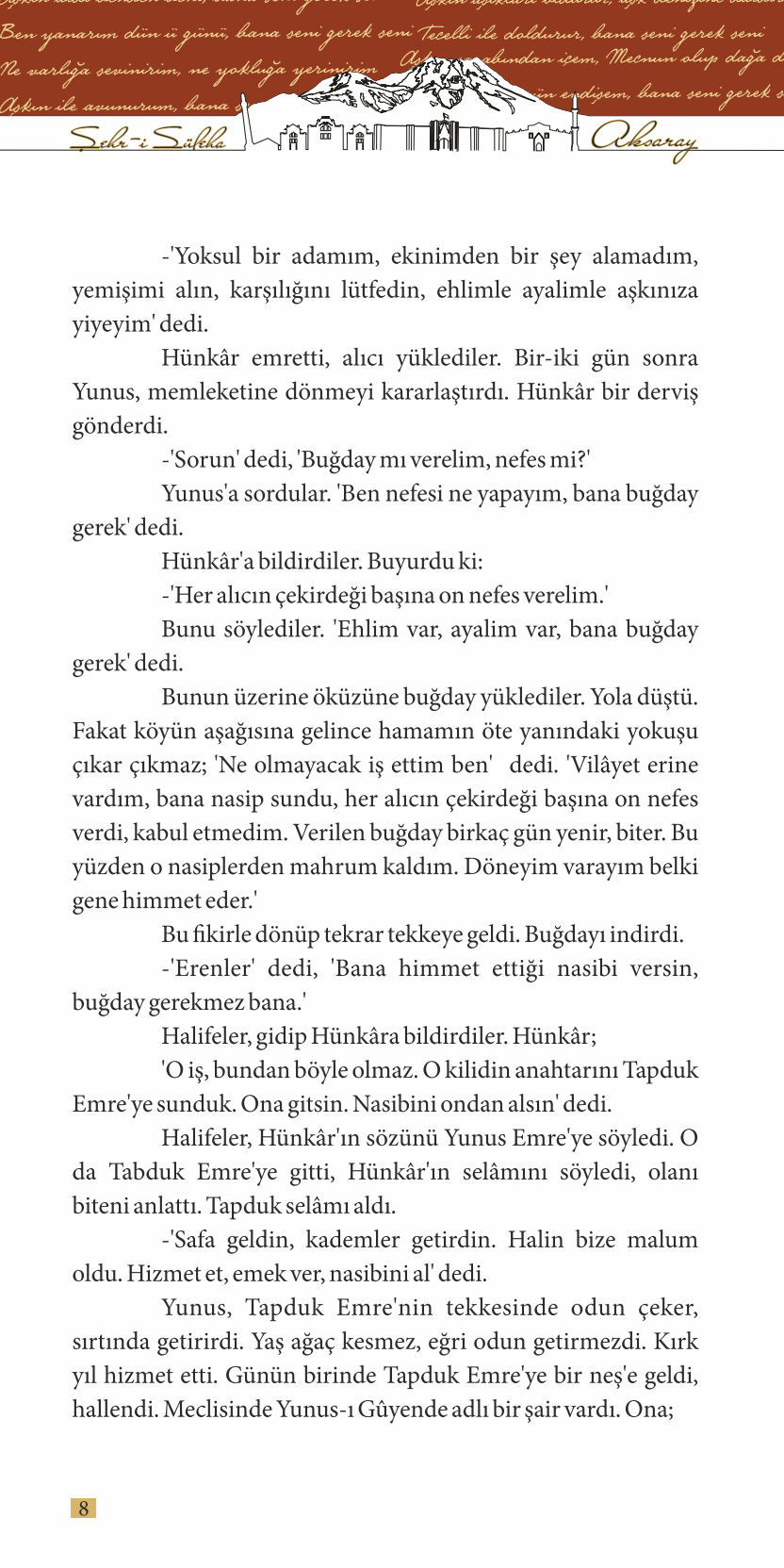
Hacı Bektâş-1 Veli Velâyetnamesi'ndeki Yunus

Yunus Emre'nin yattığı yer hakkında elde sağlam belgeler bulunmamaktadır. Vakfiyeler, tezkireler vb. bunlarda anlatılanların hepsi de kifayetsizdir. Müracaat edilen eserlerin başında da Hacı Bektâş-1 Veli'yi anlatan, onu yücelten Velâyetname gelir. Bu eserin bazı bölümlerinde hurafeye kaçılmış, destanımsı özelliklere yer verilmiştir. Fakat içinde hakikati yansıtan epey menkıbenin varlığını da göz önünde bulundurmak gerekir. Bu bakımdan Velâyetnameleri biz araştırmacılar olarak yabana atamayız.

Velâyetnamenin 48 ve 49. sayfalarında Yunus'tan söz edilmektedir:

“Sivrihisar'ın kuzeyinde Sarıgök derler, bir köy vardı. O köyde doğmuş Yunus Emre adlı biri vardı. Bu erin mezarı da gene doğduğu yere yakındır. Yunus, ekincilikle geçinen, yoksul bir adamdı. Bir yıllık kıtlık olmuştu, ekin bitmemişti. Hacı Bektâş'ın vasfını o da duymuştu. 'Gideyim, biraz bir şey isteyeyim' dedi. Bir öküze alıç yükledi, vara vara Karaöyük'e geldi. Hünkâr'a;

-'Yoksul bir adamım, ekinimden bir şey alamadım, yemişimi alın, karşılığını lütfedin, ehlimle ayalimle aşkınıza yiyeyim' dedi.

Hünkâr emretti, alıcı yüklediler. Bir-iki gün sonra Yunus, memleketine dönmeyi kararlaştırdı. Hünkâr bir derviş gönderdi.

-'Sorum' dedi, 'Buğday mı verelim, nefes mi?'

Yunus'a sordular. 'Ben nefesi ne yapayım, bana buğday gerek' dedi.

Hünkâr'a bildirdiler. Buyurdu ki:

-'Her alıcın çekirdeği başına on nefes verelim.'

Bunu söylediler. 'Ehlim var, ayalım var, bana buğday gerek' dedi.

Bunun üzerine öküzüne buğday yüklediler. Yola düştü. Fakat köyün aşağısına gelince hamamın öte yanındaki yokuşu çıkar çıkmaz; 'Ne olmayacak iş ettim ben' dedi. 'Vilâyet erine vardım, bana nasip sundu, her alıcın çekirdeği başına on nefes verdi, kabul etmedim. Verilen buğday birkaç gün yenir, biter. Bu yüzden o nasiplerden mahrum kaldım. Döneyim varayım belki gene himmet eder.'

Bu fikirle dönüp tekrar tekkeye geldi. Buğdayı indirdi.

-'Erenler' dedi, 'Bana himmet ettiği nasibi versin, buğday gerekmez bana.'

Halifeler, gidip Hünkâra bildirdiler. Hünkâr;

'O iş, bundan böyle olmaz. O kilidin anahtarını Tapduk Emre'ye sunduk. Ona gitsin. Nasibini ondan alsın' dedi.

Halifeler, Hünkâr'ın sözünü Yunus Emre'ye söyledi. O da Tapduk Emre'ye gitti, Hünkâr'ın selâmını söyledi, olanı biteni anlattı. Tapduk selâmı aldı.

-'Safa geldin, kademler getirdin. Halin bize malum oldu. Hizmet et, emek ver, nasibini al' dedi.

Yunus, Tapduk Emre'nin tekkesinde odun çeker, sırtında getirirdi. Yaş ağaç kesmez, eğri odun getirmezdi. Kırk yıl hizmet etti. Günün birinde Tapduk Emre'ye bir neş'e geldi, hallendi. Meclisinde Yunus-ı Gûyende adlı bir şair vardı. Ona;

-'Söyle' dedi.

O, mırın kırın etti, söylemedi. Tapduk;

-'Yunus!' dedi, 'Sohbet et, şevkimiz var, işitelim.'

Yunus gene söylemedi. Bu sefer Tapduk, Yunus Emre'ye döndü;

'Hünkâr'ın nefesi yerine geldi, vakit tamam oldu, o hazinenin kilidini açtık, nasibini verdik, hadi söyle' dedi.

Hemen Yunus Emre'nin gözünden bir perde kalktı, söylemeye başladı. Söylediği nefesler, büyük bir divan oldu."

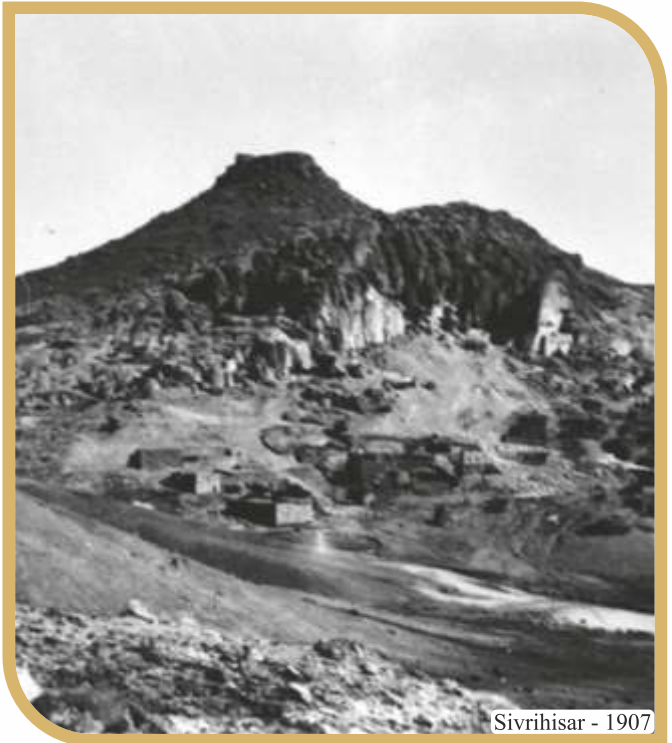
Burada sözü edilen Sivrihisar ve Sarıköy, hemen belirtelim ki, Eskişehir Sivrihisar ve Sarıköy değildir. Bu, araştırmacıların "Acaba, Türkiye'de aynı özellikte bir yer daha var mıdır?" diye akıllarına getiremedikleri Aksaray'daki Sivrihisar ve onun kuzeyindeki Sarıköy bugünkü ismiyle Sarıkaraman köyüdür.

Sivrihisar Köyü ve Kalesi

Velâyetname'de geçen Sivrihisar Köyü, Aksaray ilinin Güzelyurt (Gelveri) İlçesine 5 km mesafede bir köydür. Aksaray'a 55 km mesafededir. Sivrihisar'ın geçmişte önemli bir merkez olduğu kesindir. Köyün kuzeyinde ve hemen üstünde Sivrihisar Kalesi (Halk, "kale" diyor.) bulunmaktadır. Köy, bu kalenin eteğindedir. Sivrihisar Kalesi'ni tetkik etmek için, buraya 1983 Eylülünde bir ekiple gittik. Ekipte Etnografya Müzesi Müdürü Osman Aksoy, Kültür ve Turizm Bakanlığı Millî Folklor Araştırma Dairesi Başkan Yardımcısı Hayrettin İvgin, Arkeoloji Asistanı İsmail Hakkı Beyoğlu, Yunus Emre hakkında bir hayli emek vermiş olan Kırşehirli Ekrem Kültepe ile birlikteydik. Osman ve İsmail Hakkı Beyler, Kele'de Horasan harcı kullanıldığını, muhtemelen önceki yapıya ilâveler yapıldığını söylediler. Kale, bugün harabe durumdadır.

Sivrihisar - 1907

Kale'nin içinde, aşağılara doğru inen gizli yolun ağzı/kapısı durumunda bir delik bulunmaktadır. Bu yeraltı yolu, Damlacık denilen pınara kadar iniyormuş. İniyormuş diyoruz, çünkü Gelveri- Sivrihisar yolunun yapılışında atılan dinamitlerle iyice kapatılmış.

Çalışmalarını ve eserlerini takdirle karşıladığımız İbrahim Hakkı Konyalı, Sivrihisar'ın geçmişi hakkında önemli bilgiler vermektedir:

“Sivrihisar, Eyüphanisar ile Niğde arasında büyük bir kale idi. Birçok asi Türk kuvvetleri oraya sığınmıştı. Mücirü'd-din, bu kale üzerine yürüdü. İki yıldan beri yağma ve çapullarla vilâyet halkını perişan bir hale koyan bu eşkıyayı da yola getirmek istiyordu. Asiler Naib ve Sutay için atlar gönderdiler. Fakat Mücirü'd-din aldırmadı. Vilâyet halkının hayat ve emniyetini korumak cihetini düşündüğü için Tanrı da kendisine yardım etti. Bu kaleyi zapt ve eşkıyadan temizledi. Hisarı harap bir hale getirdikten sonra Aksaray'a geçtiler. (Müsameretü'l-Ahbar)

Sivrihisar kalesinde bu topraklardan gelip geçen bütün milletlerin payı vardır. Bu kaleden Hitit, Roma, Bizans, Pers ve tüm Kapadokyalılar'ın faydalandıklarından hiç şüphe yoktur.” Kale isyancıların sığınmasına çok elverişli olduğu için, birtakım çarpışmalara sahne olmuştur. 1285 yıllarında Sultan Gıyaseddin (III. Keyhusrev) burayı annesi Argun Han'a tahsis etmiştir. Daha sonra buraya Moğollar sahip olmuştur. Geçmişte çok önemli bir yerleşme merkezi olan Sivrihisar Kalesi, günümüzde artık eski şöhretini yitirdiği için kimsenin dikkatini çekmeyecek kadar unutulmuştur.

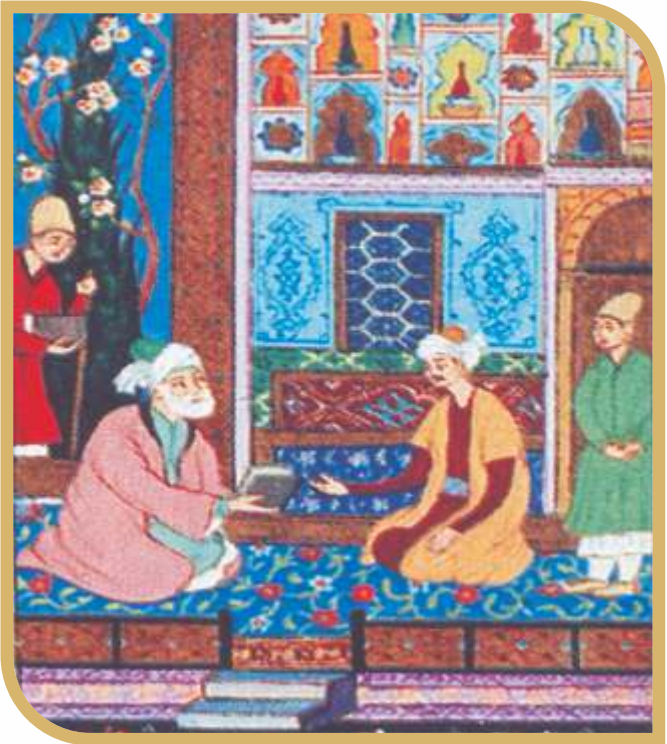
Sana ibret gerekirse gel göresin bu mezarları.

Taş bile olsan erirsin bakıp görüncün bunları.

Sarıkaraman

Velâyetname'de sözü edilen Sarıköy, bugün Aksaray Ortaköy ilçesine bağlı olan Sarıkaraman köyüdür. Ortaköy'e 20 km. mesafededir. Köy, beş ayrı yerleşme merkezinden oluşur: Sarıkaraman, Beşağıl, Sarıkaya, Ayvazlı, Aşağı Mahalle. Köy, adını ilkinden alır. Kelimenin sonundaki "Karaman" ibaresi sonradan ilâve edilmiştir. Bölgede "sarı" ismi çok yerde kullanılmaktadır. Meselâ, köy halkı arasında en yaygın kullanılan soyadı Sarı'dır. Bu, diğer soy isimlerin arasında % 30 kadardır. Civarda Satansarı, Sarıyahşi, Sarıhasanlı, Sarıağıl gibi önemli yerlerin bulunması dikkatimizi çekmektedir. Sarıkaraman Köyü, Bozdağ'ın güney ve güneybatı yamacına kurulmuştur. Köyde hayvancılık ve ziraat gelişmiştir.

Ziyaret Tepe ve Yunus Emre

Sarıkaraman Köyü'nün kuzeyinde, 4 km. mesafesinde halkın ‘‘Ziyaret Tepe’’ dediği mevki bulunmaktadır. Yunus Emre'nin Türbesi, işte bu tepe üzerindedir. Halk, yüzyıllardır burada yatanı Yunus Emre bilir. Türbe, şu anda Ortaköy' n Kırşehir sınırındaki son köyü olan Reşadiye arazisindedir. Reşadiye arazisi daha önceleri Sarıkaraman Köyü yaylaları arasında idi.

Ziyaret Tepe'nin rakımı 1267 m'dir. Türbenin çevresinde, burada daha önceleri evlerin ve zikir yerlerinin bulunduğunu gösteren duvar kalıntıları vardır. Türbe üzerinde hiç bir kitabe yoktur. Fakat 1944 yılına kadar mevcut olduğu ileri sürülür. Bu konuda Refik Soykut şu bilgileri vermektedir:

‘‘Nevşehir'in Nar Kasabası'na şaraphane yapıldığı 1944 yılında aslen Sulhanlı (Ulupınar)'dan olan Mehmet Cingi ile kardeşi Sami Cingi de ( kisi de mühendis imiş.) burada faaliyet gösterirler. Aldıkları krom madeni arasında mezardan çıkardıkları yazılı taşı da götürürler. Ekrem Kültepe'ye göre bu taş, herhalde Konya'ya götürülmüş olabilirmiş.’’

Yunus Emre'nin Türbesinin Eski Görünüşü-1982

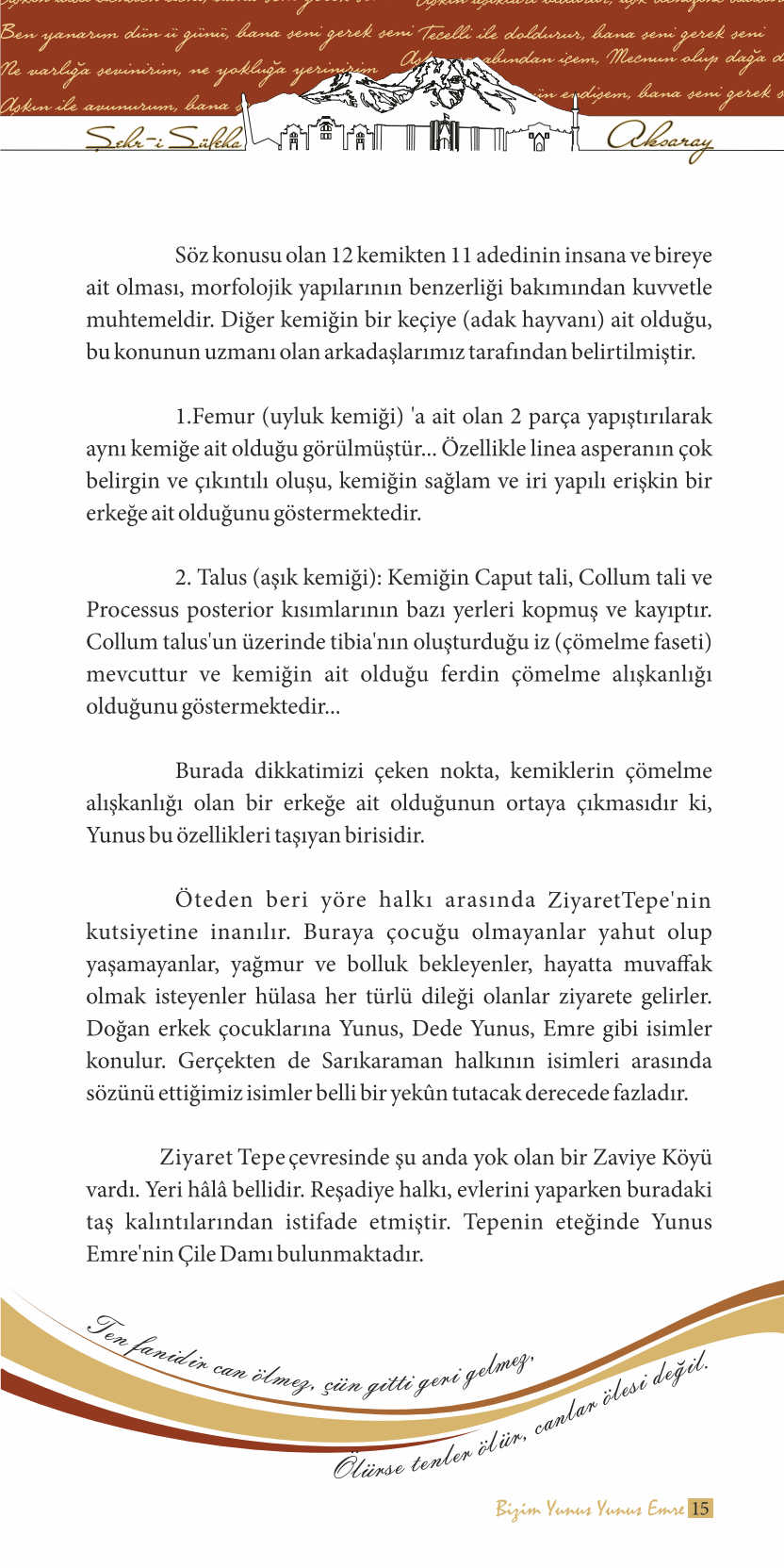
Şimdiki türbe yapılmadan önceki türbe yaklaşık 12 m²’lik olup oda şeklindeydi. Batı ve güney duvarları düz, diğer duvarlar ise dairemsi şekilde birleşiyordu. Yunus'un yattığı yer, girişte sağda kibleye düşen köşedeydi. Türbenin batısında bir badem ağacı, kible tarafında da halkın dilek bezi bağladığı bir çitlembik bulunmaktadır. Türbeye giriş, güneybatı yönündeydi ve üstü açıktı. (Halk bir türlü örtü tutturamamış.) Birkaç ağaç ile kapatılmaya çalışılmıştı.

1982 yılında A.Ü. Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Paleoantoloji Anabilim Dalınca türbede yatanın kemikleri üzerine yapılan inceleme sonucu yazılan raporda bizim için oldukça önemli sayabileceğimiz bulgular ortaya konulmuştur. Raporun bir bölümünde şu bilgiler yer almaktadır:

“ Kültür ve Turizm Bakanlığının 3 Eylül 1982 gün ve 18-18 sayılı, ayrıca eski eserler ve müzeler Genel Müdürlüğünün 13 Eylül 1982 gün ve 02.3 (06) 7091 sayılı yazı ve onayları gereğince, Kırşehir merkez ilçe köylerinden Sulhanlı (Ulupınar) Köyü yakınlarındaki 1267 rakımlı Ziyaret Tep’ede yetkiliresmi vebilim kurulu tarafından açılan Yunus Emre’ye ait olduğu söylenen mezardan alınmış 12 parça kemik, bilimsel incelemesi yapılmak üzere Emekli Albay Refik H. Soykut tarafından Anabilim Dalımıza getirildi.

Yunus Emre'nin Türbesi -2011

Söz konusu olan 12 kemikten 11 adedinin insana ve bireye ait olması, morfolojik yapılarının benzerliği bakımından kuvvetle muhtemeldir. Diğer kemiğin bir keçiye (adak hayvanı) ait olduğu, bu konunun uzmanı olan arkadaşlarımız tarafından belirtilmiştir.

1.Femur (uyluk kemiği) 'a ait olan 2 parça yapıştırılarak aynı kemiğe ait olduğu görülmüştür... Özellikle linea asperanın çok belirgin ve çıkıntılı oluşu, kemiğin sağlam ve iri yapılı erişkin bir erkeğe ait olduğunu göstermektedir.

2. Talus (aşık kemiği): Kemiğin Caput tali, Collum tali ve Processus posterior kısımlarının bazı yerleri kopmuş ve kayıptır. Collum talus'un üzerinde tibia'nın oluşturduğu iz (çömelleme faseti) mevcuttur ve kemiğin ait olduğu ferdin çömelleme alışkanlığı olduğunu göstermektedir...

Burada dikkatimizi çeken nokta, kemiklerin çömelleme alışkanlığı olan bir erkeğe ait olduğunun ortaya çıkmasıdır ki, Yunus bu özellikleri taşıyan birisidir.

Öteden beri yöre halkı arasında ZiyaretTepe'nin kutsiyetine inanılır. Buraya çocuğu olmayanlar yahut olup yaşamayanlar, yağmur ve bolluk bekleyenler, hayatta muvaffak olmak isteyenler hülasa her türlü dileği olanlar ziyarete gelirler. Doğan erkek çocuklarına Yunus, Dede Yunus, Emre gibi isimler konulur. Gerçekten de Sarıkaraman halkının isimleri arasında sözünü ettiğimiz isimler belli bir yekûn tutacak derecede fazladır.

Ziyaret Tepe çevresinde şu anda yok olan bir Zaviye Köyü vardı. Yeri hâlâ bellidir. Reşadiye halkı, evlerini yaparken buradaki taş kalıntılarından istifade etmiştir. Tepenin eteğinde Yunus Emre'nin Çile Damı bulunmaktadır.

*Ten fanidir can ölmez, şün gitti geri gelmez,
Ölürse tenler ölür, canlar ölesi değil.*

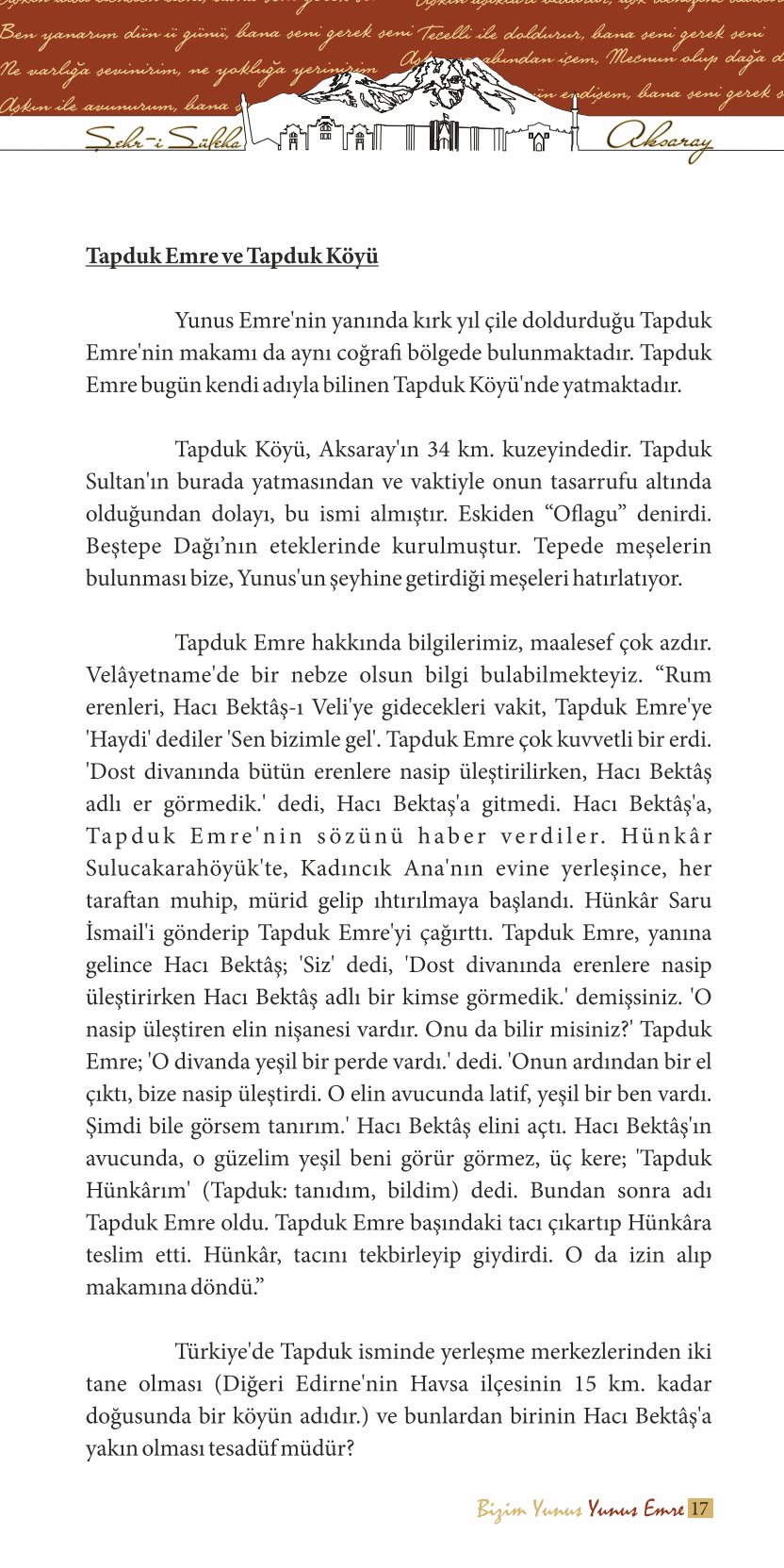
Çile Damı ile ilgili olarak Refik Soykut bizlere şu bilgileri vermektedir:

Ziyaret Tepe'nin hemen doğu eteğinde, kuru dereyi geçince düzlükte, i  luleri 3.5 X 3.7 m. olan tonoz kubbeli, Horasan harçlı, epeyce yaşlı, harap bir yapı bulunuyor. Yaklaşık 110 cm. kalınlıktaki duvarları bir hayli dökülmüş, tonoz kubbe delinip çatlamış, nerede ise okecek. Batıya dönük bir kapıdan ayrı hiçbir pece-penceresi yok. İçi ve çevresi epeyce dolmuşa benziyor.

Köylülerin anlatımına göre, çok eskiden kalma bu yapıyı Yunus, bir süre ile damı olarak kullanmış. Ondan sonraki zamanlarda, dervişler burada toplanmışlar, zikir etmişler, riyazete çekilmişler, ile doldurmuşlar. Zaman zaman eşkıyalar da barınmak istemiş ama onlara tekin gelmemiş, tutunamamışlar.”

Yunus'un makamı Aksaray ile Kırşehir sınırının bulunduğu yerdedir. Türbe Aksaray Ortaköy'e bağlı Reşadiye Köyü sınırındadır.

Tapduk Emre ve Tapduk Köyü

Yunus Emre'nin yanında kırk yıl çile doldurduğu Tapduk Emre'nin makamı da aynı coğrafi bölgede bulunmaktadır. Tapduk Emre bugün kendi adıyla bilinen Tapduk Köyü'nde yatmaktadır.

Tapduk Köyü, Aksaray'ın 34 km. kuzeyindedir. Tapduk Sultan'ın burada yatmasından ve vaktiyle onun tasarrufu altında olduğundan dolayı, bu ismi almıştır. Eskiden "Oflagu" denirdi. Beştepe Dağı'nın eteklerinde kurulmuştur. Tepede meşelerin bulunması bize, Yunus'un şeyhine getirdiği meşeleri hatırlatıyor.

Tapduk Emre hakkında bilgilerimiz, maalesef çok azdır. Velâyetname'de bir nebze olsun bilgi bulabilmekteyiz. "Rum erenleri, Hacı Bektâş-ı Veli'ye gidecekleri vakit, Tapduk Emre'ye 'Haydi' dediler 'Sen bizimle gel'. Tapduk Emre çok kuvvetli bir erdi. 'Dost divanında bütün erenlere nasip üleştirilirken, Hacı Bektâş adlı er görmedik.' dedi, Hacı Bektâş'a gitmedi. Hacı Bektâş'a, Tapduk Emre'nin sözünü haber verdiler. Hünkâr Sulucakarrahöyük'te, Kadıncık Ana'nın evine yerleşince, her taraftan muhip, mürid gelip ıhtırılmaya başlandı. Hünkâr Saru İsmail'i gönderip Tapduk Emre'yi çağırttı. Tapduk Emre, yanına gelince Hacı Bektâş; 'Siz' dedi, 'Dost divanında erenlere nasip üleştirirken Hacı Bektâş adlı bir kimse görmedik.' demişsiniz. 'O nasip üleştiren elin nişanesi vardır. Onu da bilir misiniz?' Tapduk Emre; 'O divanda yeşil bir perde vardı.' dedi. 'Onun ardından bir el çıktı, bize nasip üleştirdi. O elin avucunda latif, yeşil bir ben vardı. Şimdi bile görsem tanırım.' Hacı Bektâş elini açtı. Hacı Bektâş'ın avucunda, o güzelim yeşil beni görür görmez, üç kere; 'Tapduk Hünkârım' (Tapduk: tanıdım, bildim) dedi. Bundan sonra adı Tapduk Emre oldu. Tapduk Emre başındaki tacı çıkartıp Hünkâra teslim etti. Hünkâr, tacını tekbirleyip giydirdi. O da izin alıp makamına döndü."

Türkiye'de Tapduk isminde yerleşme merkezlerinden iki tane olması (Diğeri Edirne'nin Havsa ilçesinin 15 km. kadar doğusunda bir köyün adıdır.) ve bunlardan birinin Hacı Bektâş'a yakın olması tesadüf müdür?

Tapduk Emre, bugün köydeki caminin minberi karşısında yatmaktadır. Cami yapılmazdan evvel burası bir külliye imiş, fakat kendiliğinden yıkılmıştır. Camiye girerken tabaka halinde, daire şeklinde tahminen 2.5 m. çapında, üstü düz bir taş mevcuttur. Bu taş Tapduk Emre'nin müritleriyle birlikte yemek yediği Yemek Taşı'dır. Ayrıca Tapduk'un insanlara ilahi yolla şifa verdiği, sapı ve tokmağı ağaç olan Şifa Tokmağı da buradadır.

Başbakanlık Arşivi'nde 455 numarada kayıtlı bir defterde burayla ilgili şu bilgiler yer almaktadır:

“Bu köy Derviş Tapduk'un evladının tasarrufundadır. Elllerinde Karamanoğlu İbrahim Bey'in ve Şehzade Cem Çelebi'nin, Şehzade Abdullah Çelebi'nin mektupları (beratları) vardır. Saltukzade Derviş Tapduk, bu köyde bir zaviye yapmıştır. Bu köyün geliri ile bu zaviyeyi ihya edermiş. Şimdi evladı ihya ediyorlar. Eskiden beri kimseye rüsum vermiyorlar.”

Tapduk Emre'ye verilen berat, daha sonra Şehzade Cem Çelebi ve Şehzade Abdullah Çelebi tarafından da onun ahvadına verilmiştir. Hülasa, Tapduk Köyü'nde yatan Derviş Tapduk, Tapduk Emre, Tapduk Sultan olarak da zikredilen Yunus'un şeyhi Tapduk'tur.

Tapduk Emre'nin Türbesi, Sofra Taşı ve Topuzu

Yunus'un Dili

XIII. ve XIV. yüzyılda Hacı Bektâş-ı Veli, Tapduk Emre, Gülşehri , Ahi Evren, Âşık Paşa bu çevrede faaliyet göstermişlerdir. Ayrıca Konya'da mana âleminin sultanı Mevlânâ Celâleddin Rûmî (1207-1273)'nin de bu yüzyılda yaşadığını unutmayalım.

Gönül ordusunun kumandanı Yunus Emre (1240/41-1320/21)'nin bu çevrede yaşadığına şüphemiz yoktur. Şöyle ki; Yunus'un şiirlerinde kullandığı dil, Âşık Paşa ile Sultan Veled'in kullandığı dil ile aynıdır. Demek oluyor ki, meseleye dil açısından bakıldığında da Yunus'un bu bölgenin insanı olduğu ihtimali kuvvetlenmektedir.

Sarıkaraman; Hacı Bektaş

Başta hikâyesini verdiğimiz Yunus'la ilgili bölümde, Yunus'un öküzüne alıç yükleyip -ki konu ettiğimiz bu bölgede hâlâ çok sayıda alıç ağaçları vardır- Hünkâr Hacı Bektâş-ı Veli'nin yanına, köyü Sarıkaraman'dan kalkıp gitmiştir. Bu mesafe düz hatla 34 km.'dir. Beri taraftan Konya Karaman'ın Sulucakaraöyük (Hacı Bektaş)'e mesafesi 240 km., Eskişehir'deki Sarıköy'ün mesafesi ise 275 km.'dir. O devrin imkânlarıyla kağrı arabasıyla her iki mesafeden de Hacı Bektaş'a gitmek, en iyi ihtimalle bir ay gibi zamanı gerektirir. Bilindiği gibi alıcın, dalından koparıldıktan sonra kısa sürede yenilmesi gerekir. Kağrıya istif edilmiş alıçların tazeliğini koruması bu zaman zarfında mümkün değildir. Bu duruma göre, Yunus'un Karaman'dan yahut Eskişehir'den Hacı Bektaş'a gitmesini düşünmek bize biraz mantık dışı gelmektedir.

Yunus, Hünkâr Hacı Bektâş'ın verdiği buğdayı yükleyip köyüne dönmek için yola koyulur. Bir yandan yol alırken, bir yandan da düşünür. Köyün alt başındaki hamamın yanına gelince “nefes” almadığına pişman olur, geri döner. Dönmeye karar verdiği yer, Hacı Bektaş'ın hemen yakını olamaz.

Zira o kadar ısrara rağmen buğdayda karar kıldığı ve birkaç yüz metre sonra vazgeçtiği düşünülemez. Kafasını toplaması ve düşünmesi için mesafe gerekir. Velâyetname'de zikredilen yer Hacı Bektaş'ın güneyinde ve buraya 16 km. uzaklıkta Gümüşkent (Eski ismi: Salanda) Köyü'd r. Sözü edilen hamam bugün bile durmaktadır.

Yunus Emre- Tapduk Emre

Yunus'un Şeyhi Tapduk Emre'nin bu bölgede yattıĝını söylemiŐtik. Yukarıda bahsettiĝimiz Ziyaret Tepe ile Tapduk Köyü'nün mesafesi düz hatla 22 km.'dir. Tapduk'un makamı aynı zamanda Hacı Bektaş'a ve Aksaray Sivrihisar'a 41 km.'dir. Őiirlerinden  ğrendiĝimize göre Yunus, gezdiiĝi yerlerde Tapduk Emre'nin tasavvufi görüŐünü anlatmıŐtır:

“Varduĝumuz illere, Őol safa gönüllere,
Halka Tapduk m n sın saçtık elhamdülillah.”

Sonunda, Őeyhinin yanına gelmeye karar verir. Niyeti, artık ondan ayrılmamaktır.

“ nd k Rum'u kıŐladık, çok hayr u Őer iŐled k,
UŐ bahar geldi gir , g  t k elhamdülillah.

Ne y r yem ne hod irem, ne uzak sefere varam,
 n dostu bunda buldum, ayruk neye sefer m var.”

Sonuc itibariyle, Tapduk ile Yunus birbirlerine çok yakın yerlerde yaŐamıŐ ve ömürlerini tamamlamıŐlardır.

Yoksul Yunus

Yunus  mr n  Sarıkaraman'da tamamlamıştır.  ift ilikle uĝraşmıştır. Öyle iddia edildiĝi gibi, çiftlik sahibi ve varlıklı biri deĝildir. Burası, önceden de s ylediĝimiz gibi, verimli bir arazidir. Bunu kendisi de şiirlerinde açık açık dile getirmiştir.

Bir şiirinde evli olduĝunu söyleyen Yunus'u, ömrünün belli bir döneminden sonra yerleşik hayatı seçmiş biri olarak görürüz.

"Bunda dahi vird n bize, ol huriyi c ft   halal,
Andan dahi geçti arzum, azm m sana ka maĝ için."

Onun gurbette  ld ĝn  ileri sürenler, şiirlerinde bu ve buna benzer ifadeleri göz önüne almak durumundadırlar.

Yukarıdan beri ortaya koyduĝumuz tespitler bize göstermektedir ki, Yunus Orta Anadolu'da mek n tutmuştur ve mezarı da yine Orta Anadolu'da büyük ihtimalle Aksaray Ortaköy'dedir. Nitekim XVIII. Yüzyıla ait bir yazma eserdeki ifadeler bizim bu düşüncemizi teyit etmektedir. Eserde geçen; "Şimdi merkad-i şerifleri Sivrihisar kurbında mevludı olan Aksaray'a yakındır." ifadeleri iki yüz yıl önceden bize Yunus'un yattıĝı yerin burası olduĝunu söylemektedir.

Öyle sanıyoruz ki, ileride bu bölge ile ilgili çalışmalara daha fazla aĝırlık verilirse, farklı ipuçları da elde edilecektir.

Taptuĝun tapusunda, kul olduk kapusunda,

Yunus miskin, s ĝ idik, piştik elhamdülillah.

TAPDUK VE YUNUS EMRE'NİN MAKAMLARI AKSARAY'DA

Yunus Emre, Aksaray sınırları içerisinde yer alan Güzelyurt- Sivrihisar Köyü'nde doğmuş, Aksaray Ortaköy-Sarıkaraman Köyü'nde yaşamını sürdürüp, Ziyaret Tepe'de ki bugünkü türbesinin bulunduğu yerde Hakka yürümüştür. Hocası Tapduk Emre'nin makamıyla Hünkâr Hacı Bektâş-1 Veli'nin makamları da birbirlerine yakındır. Yunus Emre'ye dair en önemli kayıtlardan birisi olan Hacı Bektâş-1 Veli Velâyetnemesi'nde geçen anlatımların pek çoğu bölgenin özellikleriyle örtüşmektedir.

1. Aksaray sınırları içerisinde yer alan Sivrihisar- Tapduk Köyü, Sarıkaraman ile Nevşehir sınırları içerisinde yer alan Hacı Bektaş yerleşkeleri birbirine oldukça yakındır. Bu manada menkıbelerde anlatılan hadiseleri, coğrafi faktörler ve o günün ulaşım imkânları çerçevesinde değerlendirdiğimizde; Yunus Emre'nin makamının Aksaray'da olduğu iddiası kuvvetlenmektedir.

2. Aksaray, Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi'nde Şehr-i Süleha (Salihler/Evliyalar Şehri) olarak nitelendirilmiş, her dönem tasavvufun merkezi noktalarından biri olmuştur. 13. yy.'dan itibaren Orta Anadolu'da Aksaray ve çevresinde manevi bir iklim dairesi oluşmuş; Aksaray, Tapduk Emre, Yunus Emre ve Somuncu Baba ile bu dairenin tam merkezinde yer almıştır. Kendisine komşu illerden Konya'da Mevlana, Nevşehir'de Hacı Bektâş-1 Veli, Kırşehir'de Ahi Evran, Ankara'da Hacı Bayram-1 Veli gibi manevi şahsiyetlerle çevrelenmiştir. Tasavvuf âleminde birbirine ışık veren büyük zahitlerin aynı bölgede toplanması tesadüf müdür ?

3. Yunus'un şiirlerinde kullandığı kelimeler, Orta Anadolu dil yapısına daha çok benzerlik göstermektedir. Bugün bile Aksaray ve çevresindeki köylerde Yunus'un şiirlerinde geçen kelimeler aynı şekilde kullanılmaktadır.

4. Velâyetname'de geçen alıç ağacı Aksaray ve çevresinde bol miktarda bulunmaktadır. Tapduk Türbesi'nin hemen yakınında bulunan Ekecik Dağı ve çevresindeki meşe ağaçları -coğrafi olarak- menkıbelerde anlatılanlarla uygunluk arz etmektedir.

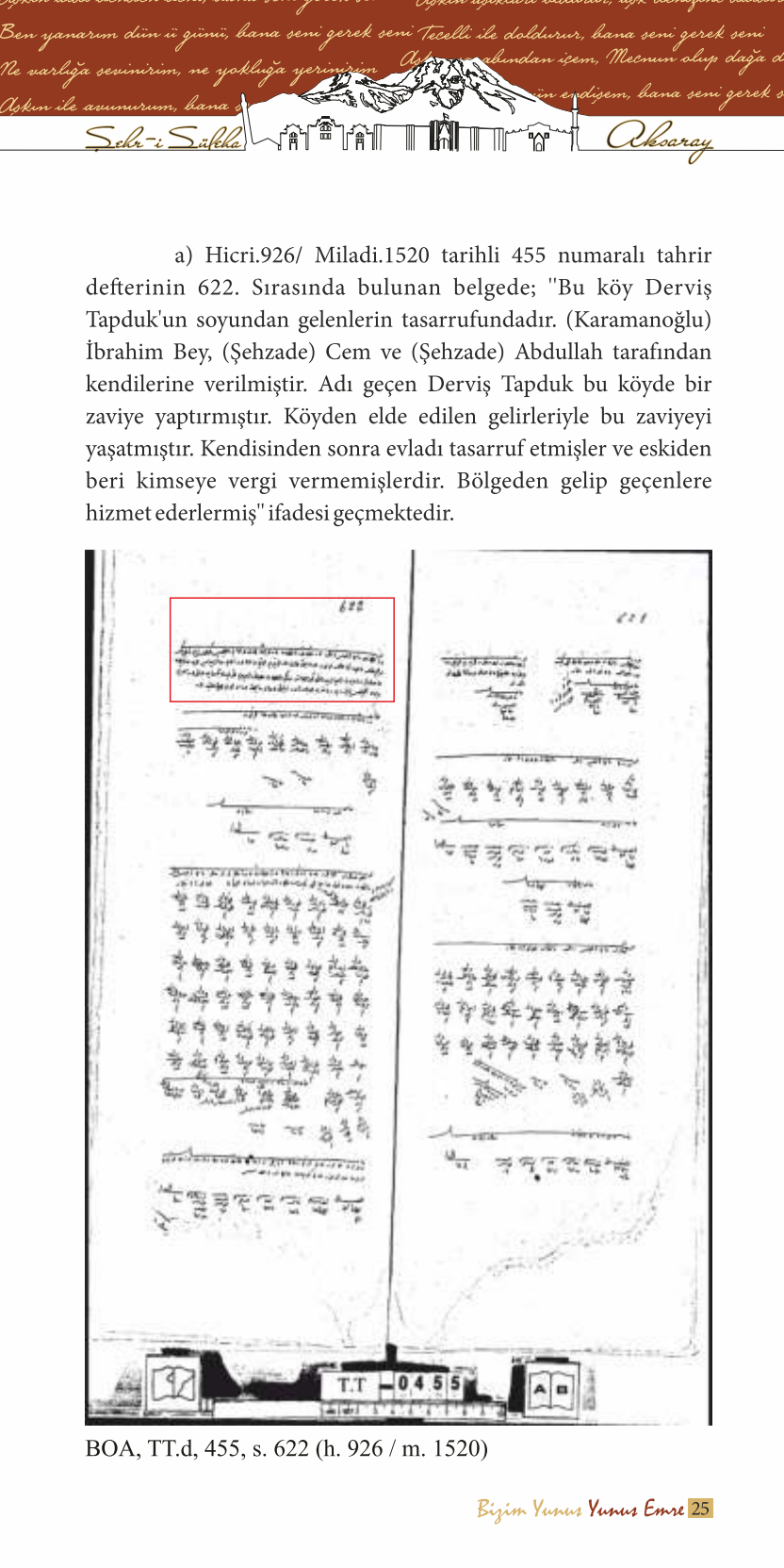

5. Gerek Tapduk Emre gerekse Yunus Emre'nin Hacı Bektâş-ı Veli'yi ziyaret ettikleri düşünüldüğünde, Hünkâr'ın talebeleri Tapduk ve Yunus Emre'nin Hacı Bektaş'a yakın bir bölgeden geldikleri ve yine bu coğrafya içerisinde yaşadıkları söylenebilir. Hatta menkıbelere göre Tapduk ve Yunus Emre'nin bölge içerisinde yaşayan diğer büyük zatlarla görüştikleri de dikkate alındığında; makamlarının Aksaray'da bulunduğu görüşü ağırlık kazanmaktadır.

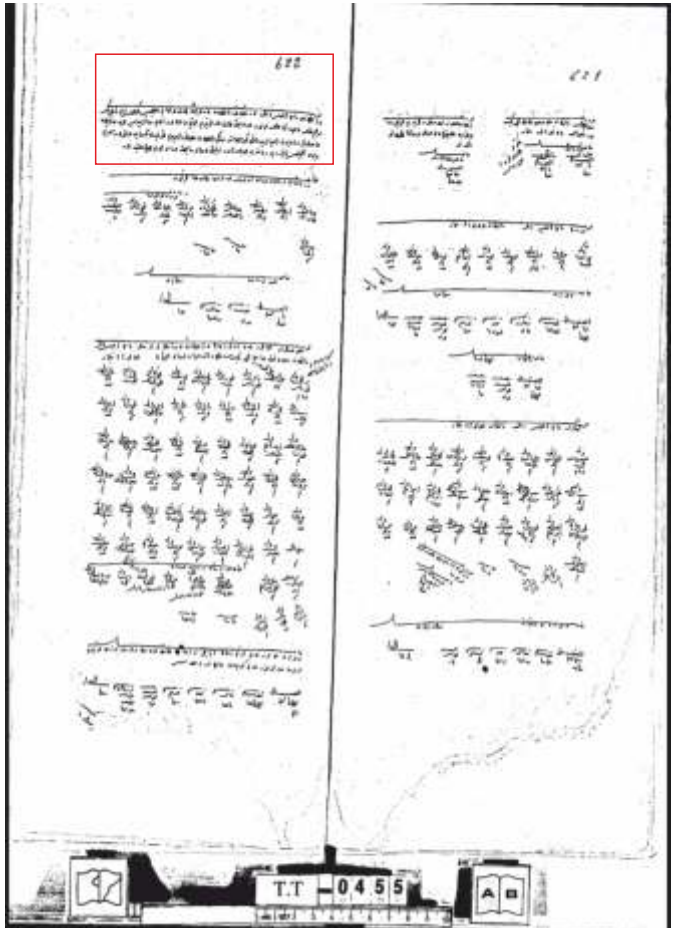
6. Aksaray ve Edirne olmak üzere Anadolu'da Tapduk isminde yalnızca 2 yerleşim yerinin olması ve Aksaray'daki Tapduk Köyü'nün Hacı Bektaş'a yakınlığı, konunun daha iyi anlaşılması açısından önemli bir durumdur. (Haşim ŞAHİN, Diyanet İşleri Ansiklopedisi Tapduk Emre Maddesi, Cilt 40, sy. 13. İst. 2011)

7. Refik SOYKUT (Emrem Yunus), Prof. Dr. Esad ÇOŞAN (Tarihi ve Tasavvufi Şahsiyetler), Yrd. Doç Dr. Doğan KAYA (Yunus Emre'nin Aksaray Ortaköy'deki Mezarı Üzerine Düşünceler) adlı eserlerinde Yunus Emre'nin mezarının Aksaray'da bulunduğu dair önemli tespitlerde bulunmaktadırlar. Söz konusu araştırmacılar Yunus'a izafe edilen makamların en makul ve muteberinin Aksaray'daki olduğu hususunda birleşmektedirler.

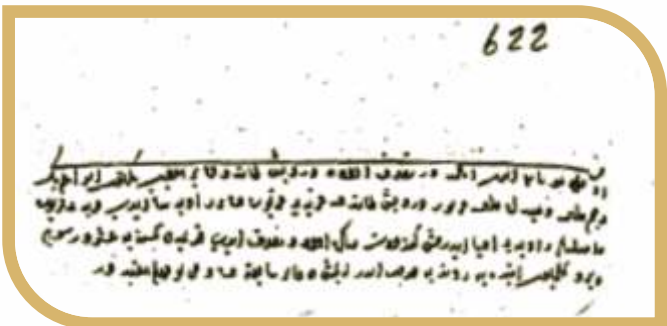
8. Osmanlı arşiv kayıtları incelendiğinde; Yunus'un kırk yıl kapısında hizmet ettiği hocası Tapduk Emre'ye dair çok önemli belgelere ulaşılmaktadır. Arşiv kayıtlarında Tapduk Emre ile ilgili belgelerin çoğunda Tapduk Emre ve türbesi Aksaray ili Eyübeli (Ortaköy) ilçesi Oflagu (Tapduk) Köyü'nde gösterilmektedir. Bu kayıtlar 1500'lü yıllara kadar inmektedir. Bu durum Yunus Emre'nin yaşadığı bölgeye dair ciddi sonuçlar ortaya koymaktadır. Bu belgeleri şöyle sıralayabiliriz:

a) Hicri.926/ Miladi.1520 tarihli 455 numaralı tahrir defterinin 622. Sırasında bulunan belgede; "Bu köy Derviş Tapduk'un soyundan gelenlerin tasarrufundadır. (Karamanoğlu) İbrahim Bey, (Şehzade) Cem ve (Şehzade) Abdullah tarafından kendilerine verilmiştir. Adı geçen Derviş Tapduk bu köyde bir zaviye yaptırmıştır. Köyden elde edilen gelirleriyle bu zaviyeyi yaşatmıştır. Kendisinden sonra evladı tasarruf etmişler ve eskiden beri kimseye vergi vermemişlerdir. Bölgeden gelip geçenlere hizmet ederlermiş" ifadesi geçmektedir.

BOA, TT.d, 455, s. 622 (h. 926 / m. 1520)

[Transkripsiyon] Karye-i OFLAGU, tabi-i Eyübili Der-tasarruf-1 evlad-1 Derviş Tapduk, ber-muceb-i mektub-1 İbrahim Bey ve Cem Çelebi ve Abdullah Çelebi, mezbur Derviş Tapduk karye-i mezburede bir zaviye bina edüb karye-i mezbure hasılıyla zaviyeyi ihya eder imiş, kendüden sonra evladı tasarruf edüb kadimden kimesneye öşür ve rüsum verelmeyüb ayendeye revendeye hizmet eder imiş, defatir-i sabıkada dahi bu vechile mukayyedir.

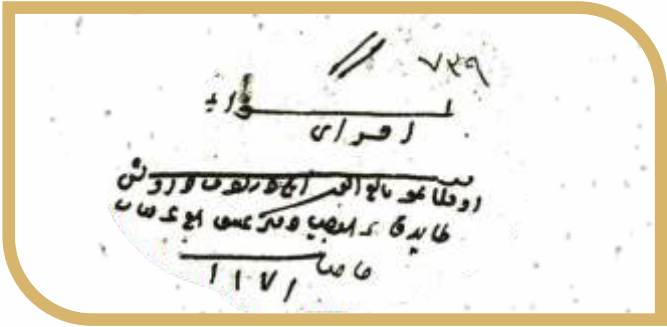

a) Hicri 963/ Miladi 1556 tarihli 2 nolu mühimme defterinin 80. sayfasında yer alan 729 numaralı belgede; " Aksaray Sancağı'nda Eyübili'ne (Ortaköy) bağlı Oflagu (Tapduk) Köyü, eski deftere göre Derviş Tapduk'un tasarrufundadır. Vergi geliri 1171 akçe."

Hasan Kethüda adı geçen köy için "Ebulfazl Efendi'nin yazdığı mahlûl (sahipsiz) defterinde kayıtlıdır" şeklinde bildirmiştir. Kendisine de bu defterden mahlûl (sahipsiz) bir köy verilmiştir. Adı geçen köyün de tımar olarak verilmesi için hüküm (emir) yazıldı.

BOA, A.DVNSMHH.d, 2, s. 80 (h. 963 / m. 1556)

[Transkripsiyon] Liva-i Aksaray, Karye-i Oflagu, tabii Eyübili, der-tasarruf-ı Derviş Tapduk, ber-muceb-i defter-i atik, maa örfiyat(?) Hasıl, 1171

Hasan Kethüda zikr olunan karye için "Ebulfazl Efendi mahlul defterinde mukayyedir" deyü arz edüb müşarün ileyhe verdiği defterden bir mahlul verildi müyesser (?) olmuştur amel etmeğin zikr olunan tımar verilmek buyuruldu.

a) Niğdeli Kadı Ahmed'in Hicri 733/ Miladi 1333'te tamamladığı "Al-valad al-şafiyk vâl-Hafid âl Haliyk" da haber verdiği Tapdık'lı Türkmen aşiretinden Saltukoğlu Derviş Tapdığın Hicri 719/ Miladi 1319'da hükümdarlığı başlayan Mahmud Bey oğlu Bedr-el-din İbrahim Bey zamanında yaşadığı, tevliyet beratını bu hükümdardan aldığı; sonralarda Şehzade Cem ve Şehzade Abdullah tarafından yenilendiği, son zamanlara ait H. 1281,1288 ve 1329/ M.1911 tarihli padişah beratlarında olduğu gibi o ilk beratın zaman zaman yenilenip onaylandığı; bu beratlarla dahi anlaşılacağı üzere Derviş Tapdığın Yunus'la çağdaş ve onun hocası olduğu, Saltukla ilişkisi bulunduğu, hatta H. Ziya Ülken'in işaret ettiği üzere "Kırşehir'de Hacı Bektaş mektebine mensup olduğu, dolayısıyla vilayetname kayıtlarının isabetliliği görülebilmektedir.

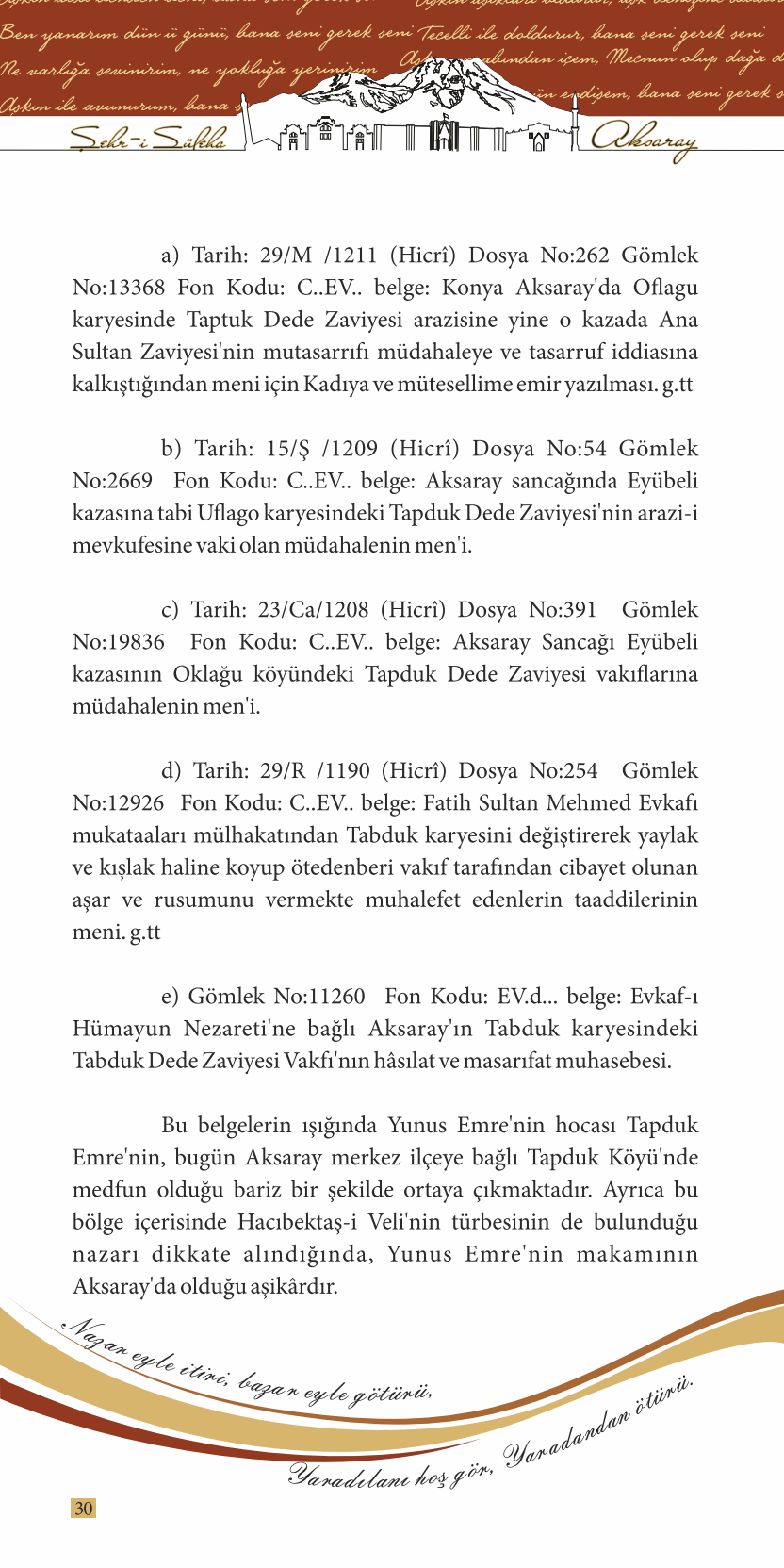
Elde mevcut iki orijinal berattan 1281 (1864-65) tarihli belgede; "Nezaret-i Evkaf-ı Hümayun-i Mülûkânâme mülhak Eyyubili Kazasına tabii Tapduk kariyesinde vaki Tapduk Sultan zaviyesi vakfının yevmi bir akça vazife ile ber veçhi meşrutiyet tevliyet ve meşihat ciheti..." hususu yer almakta bu tarihte zaviyenin mütevellisi Seyyid Şeyh Mustafa bulunmaktadır.

1326 (1911) tarihli Sultan Reşat tuğralı beratta ise:

“Mülhak evkaftan Aksaray kazasının Tapduk kariyesinde kain Tapduk Sultan zaviyesinin evlâdiyyet ve meşrutiyet vechi ile tevliyet ve meşihat cihetlerine müştereken ve mütesaviyen mutasarrıf olan Ali, Abdurrahman ve Nuri efendilerden hisselerine binaen münhal olan hisselerin uhdesinde olan hisseye eklenererek Nuri efendiye verilmesi” hükümleri vardır.

a) Tarih: 29/M /1211 (Hicrî) Dosya No:262 Gömlek No:13368 Fon Kodu: C..EV.. belge: Konya Aksaray'da Oflagu karyesinde Taptuk Dede Zaviyesi arazisine yine o kazada Ana Sultan Zaviyesi'nin mutasarrıfı müdahaleye ve tasarruf iddiasına kalkıştığından meni için Kadıya ve mütesellime emir yazılması. g.tt

b) Tarih: 15/Ş /1209 (Hicrî) Dosya No:54 Gömlek No:2669 Fon Kodu: C..EV.. belge: Aksaray sancağında Eyübeli kazasına tabi Uflago karyesindeki Tapduk Dede Zaviyesi'nin arazi-i mevkufesine vaki olan müdahalenin men'i.

c) Tarih: 23/Ca/1208 (Hicrî) Dosya No:391 Gömlek No:19836 Fon Kodu: C..EV.. belge: Aksaray Sancağı Eyübeli kazasının Oklağı köyündeki Tapduk Dede Zaviyesi vakıflarına müdahalenin men'i.

d) Tarih: 29/R /1190 (Hicrî) Dosya No:254 Gömlek No:12926 Fon Kodu: C..EV.. belge: Fatih Sultan Mehmed Evkafı mukataaları mülhakatından Tabduk karyesini değiştirerek yaylak ve kışlak haline koyup ötedenberi vakıf tarafından cibayet olunan aşar ve rusumunu vermekte muhalefet edenlerin taaddilerinin meni. g.tt

e) Gömlek No:11260 Fon Kodu: EV.d... belge: Evkaf-ı Hümayun Nezareti'ne bağlı Aksaray'ın Tabduk karyesindeki Tabduk Dede Zaviyesi Vakfı'nın hâsılat ve masarıfat muhasebesi.

Bu belgelerin ışığında Yunus Emre'nin hocası Tapduk Emre'nin, bugün Aksaray merkez ilçeye bağlı Tapduk Köyü'nde medfun olduğu bariz bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Ayrıca bu bölge içerisinde Hacıbektaş-i Veli'nin türbesinin de bulunduğu nazarı dikkate alındığında, Yunus Emre'nin makamının Aksaray'da olduğu aşikârdır.

Nazar eyle itirü, bazar eyle götürü.

Yaradılani hoş gör, Yaradandan itirü.

Ben yanarım diin ü günü, bana seni gerek seni Tecelli ile doldurur, bana seni gerek seni
Ne varlığa sevinirim, ne yokluğa yerinirim Akşamın abundan isem, Mecnun olup dağa d
Aşkın ile avunurum, bana s

Selâ-i Süflâ

Akşaray

GEÇMİŞ YILLARDAN ANMA ETKİNLİKLERİ

Dirildik penar olduk, irkildik ermak olduk,

Artık denize dolduk, taştık elhamdülillah.

Taptuğun tapusuna, kul olduk kapusuna,

Yunus miskin çiy idik piştik elhamdülillah.

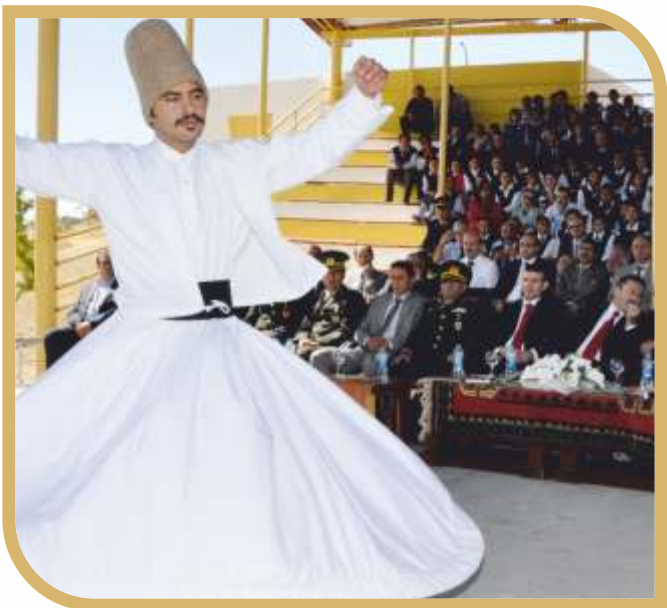
YAZAR EMEL YAZAR
KİM KİM BİLMEKTE
KİM KİM BİLMEKTE
KİM KİM BİLMEKTE
KİM KİM BİLMEKTE

Ben yanarım diün ü günü, bana seni gerek seni Tecelli ile doldurur, bana seni gerek seni
Ne varlığa sevinirim, ne yokluğa yerinirim Abıyın abundan isem, Mecnun olup dağa d
Aşkın ile asunurum, bana s... in endişem, bana seni gerek s

Sekr-i Süleka

Ahoaray

Ben yanarım d n   günü, bana seni gerek seni Tecelli ile doldurur, bana seni gerek seni
Ne varluĝa sevinirim, ne yokluĝa yerinirim Abulabundant isem, Mecnun olup daĝa d
Aşkım ile asunurum, bana s  n endiĝem, bana seni gerek s

Sehr-i Sultka

Abkaray

Ben yanarım diün ü günü, bana seni gerek seni Tecelli ile doldurur, bana seni gerek seni
Ne varlığa sevinirim, ne yokluğa yerinirim Akşam abundan isem, Mecnun olup dağa d
Aşkın ile asunurum, bana s

Sekr-i Süleka

Oksoaray

YUNUS EMRE'DEN SEÇME BEYİTLER

Yol odur ki doğru vara, göz odur ki Hakkı göre,
Er odur ki alçakta dura, yüceden bakan göz değil.

Ben gelmedim davi için, benim işim sevi için,
Dostun evi gönüllerdir, gönüller yapmaya geldim.

Hor bakma sen toprağa, toprakta neler yatur,
Kani bunca evliya, yüz bin Peygamber yatur.

Dervişlik baştadır taçda değil,
Hararet nardadır sacda değil.

Canlar canımı buldum, bu canım yağma olsun,
Assı ziyandan geçtim, dükkânım yağma olsun.

Dervişlik dedikleri hırka ile taç değil,
Gönlünü derviş eyleyen hırkaya muhtaç değil.

Sofilere sohbet gerek, ahilere ahret gerek,
Mecnunlara Leyla gerek, bana seni gerek seni.

Nazar eyle itiri, bazar eyle götürü,
Yaradılanı hoş gör, Yaradandan ötürü.

Giderdim gönülden kini,
Kin tutanın yoktur dini.

Ten fanidir can ölmez, çün gitti geri gelmez,
Ölürse tenler ölür, canlar ölesi değil.

YUNUS EMRE'DEN SEÇME BEYİTLER

Bir kez gönül yıktım ise bu kıldığım namaz değil,
Yetmiş iki millet dahi elin yüzün yumaz değil.

Benlik davasını bırak, muhabbetten olma ırak,
Sevgi ile dolsun yürek, hoşgörülü olmaya bak.

Aşksızlara verme öğüt, öğüdünden alır değil,
Aşksız âdem hayvan olur, hayvan öğüt bilir değil.

İşitin ey yarenler aşk bir güneşe benzer,
Aşkı olmayan gönül misali taşta benzer.

Cümleler doğrudur sen doğru isen,
Doğruluk bulunmaz sen eğri isen.

İyi sözün aslın bilen derdi bu söz nereden gelir,
Söz aslını anlamayan sanır bu söz benden gelir.

Yetmiş iki millete bir göz ile bakmayan,
Halka müderris olsa hakikatte âsidir.

Çeşmelerden bardağın doldurmadan kor isen,
Bin yıl dahi beklesen, kendi dolası değil.

Yunus ne hoş demişsin bal-u şeker yemişsin,
Ballar balını buldum, kovanım yağma olsun.

HACIBEKTAŞ VİLAYETNAMESİNDE HABER VERİLEN
EMREM YUNUS'UN YURDUNU GÖSTERİR
BÖLGE KROKİSİ

T.C.
AKSARAY VALİLİĞİ
Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Taşpazar Mah. Kadoğlu Sok. No:1
68100 / AKSARAY

Tel. : 0 382 213 24 74

Faks : 0 382 212 35 63

e-mail : iktm68@kultur.gov.tr

Web. : www.aksaraykulturturizm.gov.tr

www.aksaraykulturturizm.com

*Gelin tanış olalım,
İşî kolay kılalım.
Sevelim, sevilelim,
Dünya kimseye kalmaz.*